

3 november 08 - Gedetineerden participeren volwaardig in cultuur- en sportbeleid

Vandaag werd in de gevangenis van Mechelen het project JailTV voorgesteld. JailTV is de roepnaam van een intern televisiekanaal door en voor gedetineerden. Het is een sectoroverschrijdend project van De Vlaamse Gemeenschap, FOD Justitie, de Rode Antraciet, VormingPlus, het Beschermcomité en de opleiding Journalistiek van de Katholieke Hogeschool Mechelen (KHM). Na een succesvolle eerste reeks is het project aan haar tweede jaargang toe. Een ideale gelegenheid om ook het algemeen gedetineerdenbeleid van Vlaams minister Bert Anciaux toe te lichten, dat vooral gericht is op re-integratie via participatie aan cultuur en sport.

Ons strafstelsel beoogt twee doelstellingen: (ex-)gedetineerden afschrikken en hen sociaal re-integreren in de samenleving. De bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de regio's bepaalt dat de gemeenschappen hun eigen bevoegdheden invullen binnen de gevangensmuren. In 2000 zette de Vlaamse regering dan ook het "Vlaams Strategisch Plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden" in stelling. Vanuit dit plan - dat in 2009 volledig geïmplementeerd moet zijn - werd de samenwerking tussen de relevante actoren vanuit de Vlaamse Gemeenschap uitgerold: onderwijs, welzijn, werk, cultuur en sport. 2005 vormde in dat opzicht een keerpunt met de invoeging van een historische wet: de "Basiswet Gevangeniswezen en rechtspositie van gedetineerden". Plots kregen gedetineerden, naast plichten, ook een aantal wettelijke rechten, die meer ruimte bieden voor het opzetten van participatieprojecten binnen de gevangensmuren.

Cultuur en sport in gevangensissen: een voortdurende driehoeksverhouding

Het basisuitgangspunt van het cultuur- en sportbeleid is dat er een zo divers mogelijk aanbod moet zijn voor zo divers mogelijke groepen mensen. Het beleid voor gedetineerden haakt dus in op de algemene idee dat het recht op cultuur en sport een grondrecht is dat voor iedereen geldt: het recht op creativiteit en kunstbeleving, het recht op ontspanning, op sport en beweging, op informatie en literatuur. En het recht op een eigen culturele identiteit.

Voor de uitbouw van cultuur- en sportprojecten in de gevangenis wordt via drie pijlers gewerkt.

Ten eerste via de structurele partner de Rode Antraciet, die voortdurend de brug legt tussen de gevangensissen en de buitenwereld. Zij voorzien cursussen voor gedetineerden - o.a. cursussen communicatie, verbondenheid, familie en zingeving, die aanzetten tot reflectie over zichzelf - en voor de penitentiair beampten. Zij zorgen ook voor de ontwikkeling van een culturaanbod in de gevangenis, zodat gedetineerden kunnen deelnemen en meewerken aan allerlei activiteiten. Ook de bibliotheekwerking valt hieronder. En ook sportclubs en sportmonitoren worden via de Rode Antraciet aangezet om activiteiten binnen de muren op te zetten. Daarnaast doet de organisatie aan procesbegeleiding en neemt ze het woord in het maatschappelijk debat, de medewerkers voeren een voortdurende dialoog met de justitiële collega's.

In 1999 kreeg de Rode Antraciet 124.000 euro. In 2005 bedroeg de enveloppe 723.000 euro, in 2009 zal ze 1.100.000 euro bedragen. In 2004 volgde de eerste duurzame erkenning via de inschrijving in het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Nu is de organisatie verankerd in het Participatiedecreet. De accenten voor de toekomst liggen vooral op het verder uitbouwen van het sportaanbod en projecten met de gezinnen van de gevangenen.

Ten tweede wordt via convenanten met lokale overheden en gevangensissen een gericht en duurzaam beleid op maat gevoerd. Deze mogelijkheid is ingebouwd in het Participatiedecreet en zal eerst in elke gevangenis toegepast worden voor de bibliotheekwerking. Bedoeling is om nog voor het einde van deze legislatuur een convenant met elke gevangenis te hebben. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap

wordt hiervoor 300.000 euro ingezet.

En tot slot is sinds dit jaar in het Participatiedecreet een specifieke projectenregeling ingeschreven om organisaties uit te dagen om drempels weg te nemen waarmee bepaalde kansengroepen worden geconfronteerd. “Gedetineerden” worden in dit decreet één van de vijf kansengroepen. Hiermee moet een nieuwe dynamiek in gang gezet worden om meer projecten in meer gevangenissen mogelijk te maken. Voor deze projecten voor kansengroepen wordt jaarlijks 1,8 miljoen euro uitgetrokken. Ook een aantal volkshogescholen - of vormingpluscentra - trekken mee aan de kar.

Bert Anciaux: “Het gedetineerdenbeleid kreeg lang niet de aandacht die het verdient. Er zijn stevige instrumenten voorzien om een duurzaam en gedreven cultuur- en sportbeleid voor gedetineerden mogelijk te maken en verder te zetten. Intussen kunnen we al de eerste resultaten oogsten van deze nieuwe aanpak. Zo is er in Leuven het project Kaffee Detinee en in Dendermonde loopt het sociaal-artistieke project ‘dromen in nesten’. Ook JailTV is een mooi voorbeeld van waar het gedetineerdenbeleid naar streeft: actoren van binnen én buiten de muren samenbrengen via een gezamenlijk project.”

Voor meer info:

Tineke Sonck, woordvoester minister Anciaux, 0473 96 73 51 – tineke.sonck@vlaanderen.be

Fons Van den Broeck, de Rode Antraciet, 0472 82 59 86

Annet Daems, Media expertise centrum (MEC), KHM, 0496 51 58 14

[print](#)